31/01/2021

“Ο Μοντερνισμός και η συνεχής πτώση”

Εκκλησία της Κύπρου / Ι.Μ. Κωνσταντίας και Αμμοχώστου

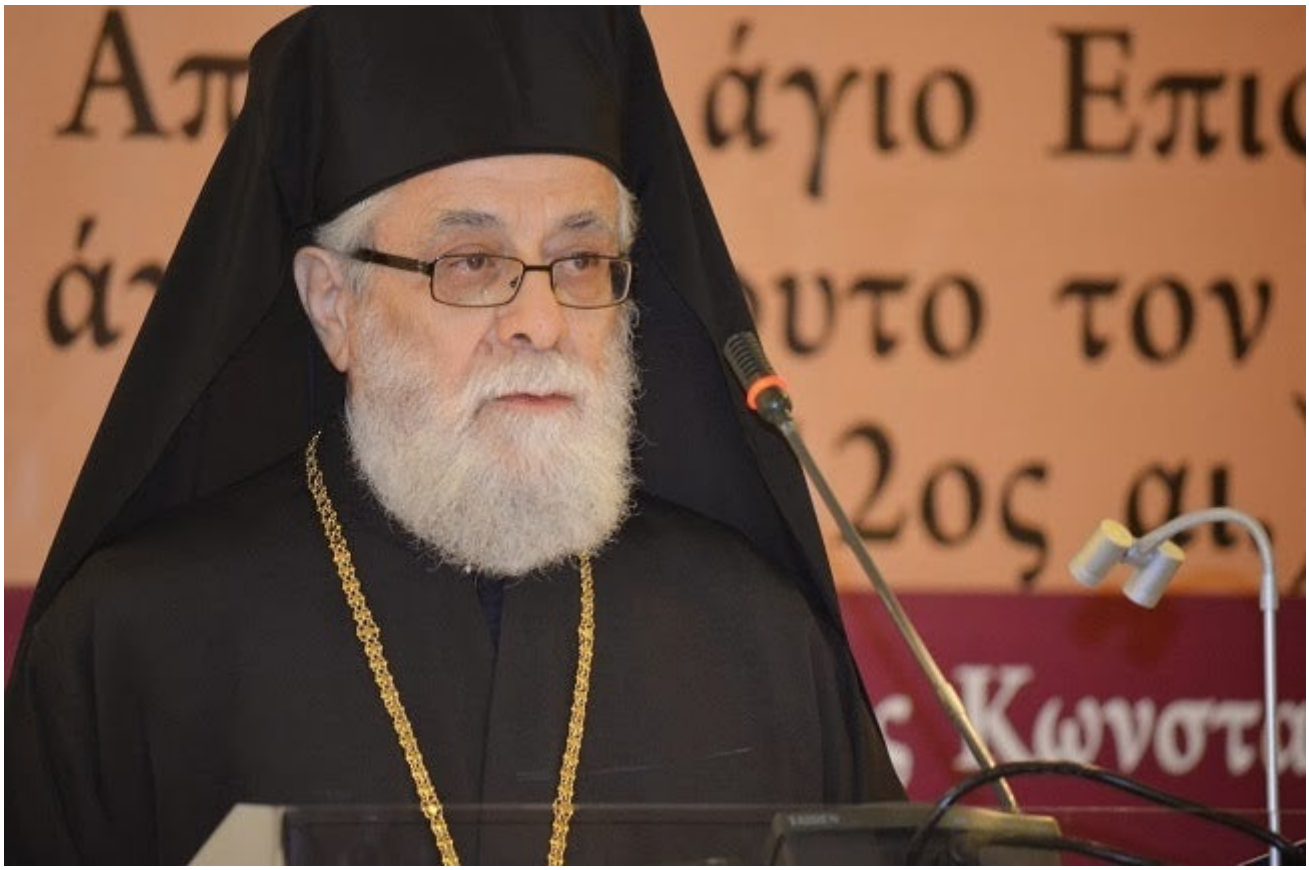

Του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κωνσταντίας και Αμμοχώστου, κ. Βασιλείου

Το δένδρο της Ζωής, Το Δένδρο της Αμαρτίας. Ο Μοντερνισμός και η συνεχής πτώση (Κυριακή ΙΕ’ Λουκά 31-01-2021)

«Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι» (Λουκ. 19,5).

Από την αρχή της ιστορίας του ανθρώπινου γένους, όπως περιγράφεται στο βιβλίο της Γενέσεως, το δένδρο ως έννοια και πραγματικότητα διεδραμάτιζε σημαντικό ρόλο. Υπενθυμίζω ότι, ο Θεός μετά τη δημιουργία των πρωτόπλαστων Αδάμ και Εύας, και σύμφωνα με τη διήγηση του βιβλίου της Γενέσεως, ο Θεός «φύτεψε τον παράδεισο» στην Ανατολή, όπως καθορίζεται γεωγραφικά και με πολλή σημασία και συμβολισμούς η αναφορά στην Ανατολή. Στο μέσο του Παραδείσου «φύτεψε» το δένδρο της ζωής και το δένδρο της γνώσεως του καλού και του κακού.

Σε απόκρυφα κείμενα γίνεται εκτενής αναφορά και περιγραφή των δύο αυτών δένδρων που καθόρισαν την περαιτέρω πορεία του ανθρώπου στην ιστορία και στη θρησκεία. Οι πρωτόπλαστοι έλαβαν οδηγίες από τον Θεό σύμφωνα με τις οποίες, μπορούσαν να τρέφονται από τους καρπούς όλων των δένδρων του Παραδείσου, εκτός από τους καρπούς του δένδρου της γνώσεως του καλού και του κακού.

Η ανυπακοή των πρωτόπλαστων στην εντολή αυτή του Θεού, οδηγεί στην ταλαιπωρία του ανθρώπινου γένους. Τί σημαίνει όμως αυτή η ανυπακοή. Σημαίνει ότι, ο άνθρωπος θέλει να αποσείσει από τη ζωή του, από τον τρόπο της πορείας του τον Θεό και να πορευθεί όπως εκείνος θέλει και να δημιουργήσει τον δικό του κόσμο χωρίς τον Θεό.

Αναφέρω αυτό το γεγονός για δύο σημαντικούς λόγους.: Ο πρώτος είναι, η αναφορά στο σημερινό ευαγγελικό ανάγνωσμα (Λουκ. 19,1-10) του συμβάντος της συναντήσεως του Ιησού Χριστού με τον Ζακχαίο. Ο Ζακχαίος, επίσημο πρόσωπο των Ρωμαϊκών αρχών, Ιουδαίος την καταγωγή, θέλησε να συναντήσει τον Χριστό.

Λόγω του μικρού του αναστήματος ανέβηκε σε ένα δένδρο για να μπορέσει να αντικρύσει τον Χριστό γιατί υπήρχε συνωστισμός κόσμου και ήταν αδύνατο να πλησιάσει. Το Ευαγγέλιο μάλιστα καθορίζει και το είδος του δένδρου. Ήταν «συκομοριά». Για όσους γνωρίζουν, το αιωνόβιο δένδρο έξω από την αρχαία Μονή της Αγίας Νάπας είναι συκομοριά.

Υπενθυμίζω ότι, οι πρωτόπλαστοι, μετά την παράβαση της εντολής του Θεού, θέλησαν να καλύψουν τη γύμνωσή τους με φύλλα συκιάς. Αρχαία κείμενα ταυτίζουν το δένδρο της γνώσεως με τη συκομοριά. Ο Ζακχαίος κατεβαίνει από το δένδρο της πτώσεως και συναντά το δένδρο της ζωής, τον Ιησού Χριστό. Για το λόγο αυτό προσφέρεται σωτηρία σε όλη την οικογένειά του από τον Σωτήρα Χριστό. Δεν μπορούμε όμως, να περιορίσουμε το περιστατικό αυτό στο πλαίσιο αυτό μόνο.

Είναι ενδεικτικό ότι ο άνθρωπος, από την αρχή των πρώτων βημάτων του θέλησε να απαλλαγεί από την παρουσία του Θεού και να «χειραφετηθεί», όπως είναι ο τρόπος εκφράσεως σήμερα για κάποιον που θέλει να απαλλαγεί από κάτι που το κρίνει ότι, του στερεί την ελευθερία του.

Η πράξη του Αδάμ και της Εύας είχαν αυτόν ακριβώς τον στόχο, όχι απλώς να απαλλαγούν από την παρουσία του Θεού, αλλά να γίνουν οι ίδιοι θεοί για να δημιουργήσουν εκείνοι το δικό τους τύπο ανθρώπου, τον δικό τους παράδεισο, την δική τους κοινωνία, εξοστρακίζοντας από παντού και από όλα τον Θεό. Τα αποτελέσματα βέβαια ήταν τραγικά, γιατί δεν είχαν αντιληφθεί ότι η παρουσία του Θεού, αποτελεί διασφάλιση της ελευθερίας και της υγιεινής πνευματικής ανάπτυξης του ανθρώπου, της κοινωνικής του εξέλιξης και των υγιεινών σχέσεων του με τους άλλους. Η θρησκεία δεν είναι ατομική υπόθεση, αλλά κοινωνία προσώπων.

Σε κείμενό μου σχετικό με την πανδημία, είχα διατυπώσει την θέση ότι, πίσω από κάθε κρίση που διέρχεται η ανθρωπότητα υπάρχει μία πνευματική κρίση, η οποία εκδηλώνεται είτε ως οικονομική κρίση, είτε ως ασθένεια, όπως η πανδημία είτε με πολεμικές συγκρούσεις κ.λπ. Ποια η ταυτότητα της γενικευμένης κρίσης της ανθρωπότητας στη συγκεκριμένη περίπτωση;

Οι ανεπτυγμένες κοινωνίες έχουν θέσει ως αρχές της παιδείας τον «Μοντερνισμό».

Ο Μοντερνισμός δεν είναι απλώς η χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας, όπως απλοϊκά πιστεύει ο ανυποψίαστος άνθρωπος. Η σύγχρονη τεχνολογία στην ουσία κατέστησε τον άνθρωπο δούλο και υποχείριο της και δεν του επιτρέπει να έχει το πνεύμα, την ψυχή και το σώμα του ελεύθερα να αναπτυχθούν με αρμονία.

Ο Μοντερνισμός, όπως τον γνωρίζουν όσοι έχουν ασχοληθεί με το ζήτημα αυτό είναι η φιλοσοφία, η πεποίθηση και η προσπάθεια εξοστρακισμού του θρησκευτικού φαινομένου από την παιδεία, ο εξοστρακισμός του ίδιου του Θεού, όπως θέλησαν να κάνουν οι Πρωτόπλαστοι, από ζωή των ανθρώπων, από την κοινωνία και την αντίληψη του κάθε ανθρώπου.

Μπορούμε να προσδιορίσουμε και χρονικά στη σύγχρονη κοινωνία ότι ο Μοντερνισμός, είχε διεισδύσει ως φιλοσοφικό ρεύμα με τη Γαλλική Επανάσταση και συνεχίζει να διαβρώνει με ιδεολογίες και μέσα από τις επιλογές της παιδείας, ώστε ο ίδιος ο Μοντερνισμός να δημιουργήσει τον άνθρωπο του μέλλοντος και όχι εκείνον που συνδέεται με τον Θεό, με την ιστορία του Έθνους, με την παράδοση και τον πολιτισμό, αφού όλα αυτά δεν έχουν καμία αξία για τον Μοντερνισμό. Ο Μοντερνισμός θέλει να λάβει τη θέση του δημιουργού και να δημιουργήσει τον άνθρωπο βάσει των δικών του κριτηρίων και επιλογών. Πολλοί από εμάς έχουμε σπουδάσει σε δυτικά πανεπιστήμια και διαπιστώνουμε το πλήθος των βιβλίων που γράφονται από φιλοσόφους, κοινωνιολόγους, ψυχολόγους ή και θεολόγους που θέλουν να προάγουν τον Μοντερνισμό ως το ιδεώδες των κοινωνιών.

Δεν σκοπεύουμε να απορρίψουμε την πραγματικότητα της πανδημίας, συνάνθρωποί μας πεθαίνουν από τον ιό, ούτε θέλουμε να καλέσουμε σε ανυπακοή στα μέτρα της Κυβέρνησης του τόπου, τα οποία κρίνουμε και εμείς ως απαραίτητα.

Ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου και ο Οικουμενικός Πατριάρχης ήδη, δέχθηκαν τον εμβολιασμό κατά του ιού. Εκτός κάποιων εξαιρέσεων, για να προλάβω την αντίρρηση που θα ακουστεί, η Εκκλησία τηρεί με θρησκευτική ευλάβεια όλα τα μέτρα που απαιτούνται για την προστασία των εκκλησιαζομένων. Άλλωστε αυτά τα μέτρα αποτελούν πιστή αντιγραφή των μέτρων που επιβάλλονται στις μοντέρνες και πλέον «ανεπτυγμένες» κοινωνίες, τεχνολογικά, ιατρικά, επιδημιολογικά σε σύγκριση με την φτωχή μας πατρίδα. Αυτή η αντιγραφή όμως, είναι που μου επιβάλλει να κάνω την παρέμβαση αυτή και να εκφράσω τον σκεπτικισμό μου όσον αφορά τον χειρισμό της Εκκλησίας από τους «υπεύθυνους» για την αντιμετώπιση της κρίσης.

Η εξίσωση της Εκκλησίας με ένα κατάστημα πώλησης ειδών, ή η υποτίμηση της ως μη αναγκαίας και ότι δεν έχει κάτι να προσφέρει στη συγκεκριμένη περίπτωση,

αλλά αποτελεί κίνδυνο του χειρίστου είδους, αποτελεί ύβρη και ιδεολόγημα του μοντερνισμού με επιδίωξη τον εξοστρακισμό της Εκκλησίας και του ίδιου του Θεού από την κοινωνία.

Δεν θέτω υπό αμφισβήτηση την προσφορά των ιατρών, των επιδημιολόγων, των ψυχολόγων.

Διερωτηθήκατε όμως για την μεγάλη πνευματική στήριξη των κληρικών προς την μεγαλύτερη μερίδα των πιστών, που δεν επιθυμούν να προσφύγουν προς τα προταθέντα ψυχολογικά κέντρα στήριξης αλλά στο ταπεινό πετραχήλι του πνευματικού για να αποφορτίσουν τον εαυτό τους από το βάρος της βρώσεως του καρπού της αμαρτίας;
Γνωρίζεται τον ακαταμάχητο και αξιοζήλευτο πόθο των πιστών να συμμετάσχουν στην τέλεση της θείας λειτουργίας που θα τους αναγάγει έξω από τις βιοτικές μέριμνες και τη δουλεία στην οποία μας οδήγησε ο τύπος του μοντέρνου ανθρώπου;
Ο Απόστολος Παύλος πριν την μεταστροφή του στην πίστη στον Χριστό, ως διώκτης του Χριστιανισμού, δέχθηκε την αποκάλυψη από τον ίδιο τον Χριστό, και τον ομολογεί ο ίδιος ότι ο Χριστός του είπε: «σκληρόν σοι προς κέντρα λακτίζειν» (Πραξ. 26, 14: είναι σκληρό πράγμα να επιχειρείς να κλωτσάς πάνω στα καρφιά).

Το παράδειγμα των τιμώμενων από την Εκκλησία και την Παιδεία Τριών Ιεραρχών είναι συνεχές ξύπνημα των συνειδήσεων και κλήση να μη εξοστρακίζουμε τον Θεό από τον εαυτό μας, από την ιστορία, την παιδεία, τον πολιτισμό και από την ψυχή μας. Στώμεν καλώς!

Ο Ζακχαίος κατέβηκε από τη συκομοριά, το δένδρο της πτώσεως και δέχθηκε το δώρο της σωτηρίας. Ο Απόστολος Παύλος μεταστράφηκε και από διώκτης έγινε κήρυκας και μάρτυρας του Ευαγγελίου του Χριστού.

«Ο νοών νοείτω» και «ο έχων ώτα ακούειν, ακουέτω».

Μη αναβάλλουμε τη δυνατότητα της εν Χριστώ ελευθερίας μας από τις πολλές πτώσεις, αρχαίες και μοντέρνες, που μας δελεάζουν καθημερινώς.

Χριστός η σωτηρία ημών!